

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

О.А. ОСАДЧА,

к.е.н., ст. викладач кафедри фінансів, Київський національний торгівельно-економічний університет

Управління реальними інвестиціями інноваційних проектів в аграрній сфері виробництва

Підприємства аграрної сфері виробництва забезпечують вагомий внесок у валовий внутрішній продукт країни. Тому зростання економічного потенціалу цих підприємств є актуальним для вітчизняної економіки.

Досягнути нарощування економічного потенціалу, і в тому числі виробничого, можливо завдяки виваженій структурній політиці, і в першу чергу – в частині інноваційних технологій завдяки ефективному реальному інвестуванню. В умовах обмеженості інвестиційних ресурсів вкладення коштів має супроводжуватись якісним управлінням, що дозволить здійснити правильний вибір з–посеред альтернатив і приведе до реального економічного ефекту власника (інвестора) у вигляді збільшення урожайності та продуктивності, зростання частки на ринку, покращення якісних характеристик продукції та її асортименту.

Тому питання, пов’язані з управлінням організаційно-економічним механізмом інвестування в інноваційні проекти на рівні сільськогосподарських підприємств, є актуальними і потребують наукового обґрунтування.

Ключові слова: інвестиційне забезпечення, інноваційний проект, реальні інвестиції, ефективність.

Е.А. ОСАДЧАЯ,

к.э.н., ст. преподаватель кафедры финансов, Киевский национальный торгово-экономический университет

Управление реальными инвестициями инновационных проектов в аграрной сфере производства

Предприятия аграрной сферы производства обеспечивают весомый вклад в валовой внутренний продукт страны. Поэтому рост экономического потенциала этих предприятий является актуальным для отечественной экономики.

Достичь наращивания экономического потенциала, в том числе производственного, возможно благодаря взвешенной структурной политике, и в первую очередь – в части инновационных технологий благодаря эффективному реальному инвестированию. В условиях ограниченности инвестиционных ресурсов вложение средств должно сопровождаться качественным управлением, что позволит осуществить правильный выбор из среди альтернатив и приведет к реальному экономическому эффекту собственника (инвестора) в виде увеличения урожайности и производительности, улучшения качественных характеристик продукции и ее ассортимента.

Поэтому решение вопросов, связанных с управлением организационно-экономическим механизмом инвестирования в инновационные проекты на уровне сельскохозяйственных предприятий, является актуальным и требует научного обоснования.

Ключевые слова: инвестиционное обеспечение, инновационный проект, реальные инвестиции, эффективность.

О. OSADCHA,

candidate of economic sciences senior lecturer in finance, Kiev National Trade-Economic University

Investment Management real innovation in agriculture production

Enterprises agricultural production areas provide a significant contribution to the gross domestic product. Therefore, the growth of the economic potential of these enterprises are important for the national economy.

Achieve economic potential and capacity, including the production is possible thanks to the balanced structural policy, and especially – in terms of innovative technologies through effective real investment. In the context of limited investment resources investment should be accompanied by good governance, which will make the right choice from among alternatives and lead to real economic benefit of the owner (investor) in the form of increased productivity and efficiency, increase market share, improve the quality characteristics of the product and its range. Therefore, issues related to the management of organizational and economic mechanism of investment in innovative projects at the farm is important and requires scientific justification.

Keywords: investment support, innovative design, the actual investment performance.

Постановка проблеми. Забезпечення сталого розвитку підприємства в умовах скорочення ВВП країни, економічних викликів і ризиків глобального масштабу обумовлює необхідність підвищення якості і ефективності прийняття управлінських рішень.

Досягнення цієї мети можливе за умови запровадження інновацій прямо чи опосередковано пов'язано зі змінами у кількісному та якісному складі, стані та ефективності реальних підприємств. Тому підсистема стратегічного і поточного управління підприємствами базується на відповідних організаційних засадах в управлінні реальними інвестиціями.

Досягнути нарощування виробничого потенціалу сільсько-господарських підприємств можливо завдяки ефективному реальному інвестуванню в інновації. Необхідність розв'язання проблем щодо впровадження інноваційних технологій у виробництві сільськогосподарської продукції, їхній вплив на основні показники розвитку підприємств та ефективність виробництва покладено в основу вибору теми статті.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Методичним й організаційним засадам щодо управління реальними інвестиціями підприємств аграрної сфери, пов'язаним з інноваційним процесом для розвитку економіки країни, присвячено чимало праць українських науковців, серед яких найбільш вагомими є праці І. Бланка [1], О. Дація [2], М. Кулайця [2], О. Лашка [4], І.А. Пересади [5], О. Шпikuляка [6] та ін.

Впровадження інноваційних проектів сприяє зростанню вартості бізнесу підприємства, формуванню ланцюга доданої вартості, отриманню конкурентних переваг на ринку сільсько-господарської продукції. Тому визначення пріоритетів в інвестиційній політиці стосовно інноваційного розвитку є вагомим і дієвим чинником економічної стратегії суб'єктів господарювання та потребує відповідного аналітичного забезпечення.

Обґрунтоване і змістовне наповнення етапів організації у системі управління реальними інвестиціями в інновації з урахуванням мотивації інвестиційної поведінки підприємств дозволить підвищити якість аналітичного забезпечення управлінських рішень, що зумовило вибір теми даної статті.

Мета статті – внести пропозиції щодо змістового формування системи управління реальними інвестиціями в інноваційний розвиток аграрних підприємств.

Виклад основного матеріалу. Реальні інвестиції представляють собою вкладення коштів в активи сільськогосподарського підприємства – матеріальні (виробничі основні та оборотні фонди, будівлі, споруди, обладнання, товарно-матеріальні цінності), так і нематеріальні (патенти, ліцензії, технічна, науково-практична, інструктивна, технологічна, проектно-кошторисна та інша документація).

У період розвитку науково-технічного прогресу суттєво зростає значення інновацій та інноваційної діяльності суб'єктів господарювання, що сприяють отриманню вагомих

конкурентних переваг, прискорюють розвиток організаційно-правових структур різних галузей на основі ефективного використання матеріальних та інформаційних ресурсів.

Проблема інновацій залишається актуальною багато років. Тому значна кількість вітчизняних та зарубіжних науковців присвятили свої праці теоретичним аспектам впровадження інновацій та інноваційному розвитку підприємств. Аналіз наукових джерел показав, що сутність понять «інновація», «інноваційний проект» може трактуватися по-різному, проте їхньою основною метою залишається підвищення економічної ефективності.

Від впровадження у виробництво сільськогосподарської продукції інноваційних технологій виділяють такі види ефекту: економічний (собівартість; рентабельність; додатковий прибуток; приріст урожайності; частка прибутку, отримана за рахунок економії витрат; частка прибутку, отримана за рахунок підвищення врожайності; рівень рентабельності додаткових витрат); техніко-технологічний (строк окупності капітальних вкладень у нову техніку; витрати на паливо – мастильні матеріали тощо); екологічний: (стан структури ґрунту та наявність у ньому поживних елементів; використання речовин для стимулювання росту рослин на 1 га площи тощо); соціальний (витрати праці на одиницю продукції; витрати на оплату праці).

Методологія системного визначення інновацій в умовах ринкової економіки спирається на міжнародні стандарти (Oslo Manual. Guidelines for collecting and interpreting innovation data), які були розроблені й запропоновані ОЕСР та прийняті в 1992 році у м. Осло [6]. Згідно з цими стандартами інновація визначається як кінцевий результат творчої діяльності, який отримав втілення у вигляді нового або вдосконаленого продукту чи технологічного процесу, що використовується у практичній діяльності або в новому підході до соціальних послуг.

Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» інновації – це новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери [7].

Головною передумовою успішної інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств є наявність фінансових ресурсів. Це основний фактор формування інвестиційних планів і водночас основне обмеження.

Що стосується питання можливих джерел фінансування інвестицій на сільськогосподарських підприємствах, то, наприклад, І.А. Пересада [5] і В.Г. Чабан [6] наводять їх перелік (див. рис.).

Як свідчить практика, сучасна інвестиційна діяльність підприємства певною мірою пов'язана з інноваціями. Важливе значення для ефективного розвитку сільськогосподарсько-

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

го виробництва має раціональне управління інноваційним розвитком на рівні підприємства. Найважливішим завданням сучасної інноваційної діяльності підприємства є створення цілісної системи її фінансового забезпечення, яка має ґрунтуватися на широкомасштабному залученні та максимально ефективному використанні фінансових ресурсів, в тому числі й інвестицій із різноманітних джерел походження.

Для прикладу можна взяти поширення Mini-till технологій у Черкаській області серед підприємств різних організаційно-правових форм господарювання. Така технологія дає можливість у 3–5 разів підвищити продуктивність праці, скоротити витрати на оплату праці в 1,6 раза, на техніку – у 1,5 раза, на пальне – у 2,2 раза. Головна перевага No-till технології – зменшення механічного впливу на ґрунт, збереження та покращення ґрунтової родючості та значна ресурсо- та енергозберігаюча ефективність. Також при безвідмінній технології обробітку ґрунту зменшується шкідливий вплив водної та вітрової ерозії на ґрунт у порівнянні з оранкою. При нинішній організації сільського господарства врожай на 80% залежить від природи. При системі No-till вплив погоди і клімату на ефективність рослинництва зведеній до 20%, решта 80% припадає на технології і управління в сільському господарстві, об'єднані в одну систему [8].

З року в рік високих результатів щодо урожайності сільськогосподарських культур добиваються в СТОВ «ЛНЗ-Агро» Шполянського району Черкаської області. Витрати на виробництво продукції порівняно з відповідними даними по Шполянському району в СТОВ «ЛНЗ-Агро» значно менші: на оплату праці – на більш як 60%, нафтопродукти – на 3–5%, електроенергію – приблизно на 50%, запчастини та ремонт – на 37,3%. Проте коштів на закупку мінеральних добрив СТОВ «ЛНЗ-Агро» витратило вдвічі більше, на нафтопродукти – в 1,5 раза, на насіння – в 1,4 раза, ніж у середньому на підприємствах району. Необхідно також зазначити, що використання нової прогресивної техніки, сучасних посухостійких та високоврожайних сортів сільськогосподарських культур дозволяє отримувати високі врожаї та зменшувати втрати при їхньому збиранні.

Проведені дослідження показали, що сільськогосподарські підприємства, які впроваджують інноваційні технології, в основному спеціалізуються на виробництві продукції рослинництва. Аналіз результатів господарської діяльності підприємств, що переходят на ресурсозберігаючі технології (Mini-till та No-till), мають позитивний характер, який відобразився на прибутку, рентабельності, урожайності аграрних формувань. Загальною тенденцією в країні має бути подальше зниження інтенсивності механічного втручання в ґрунт, проте ці технології обробітку ґрунту не можуть поширюватись по всій території країни, а мусить ретельно підбиратись, пристосовуватись з огляду на ґрунтові і кліматичні умови, соціально-економічні особливості.

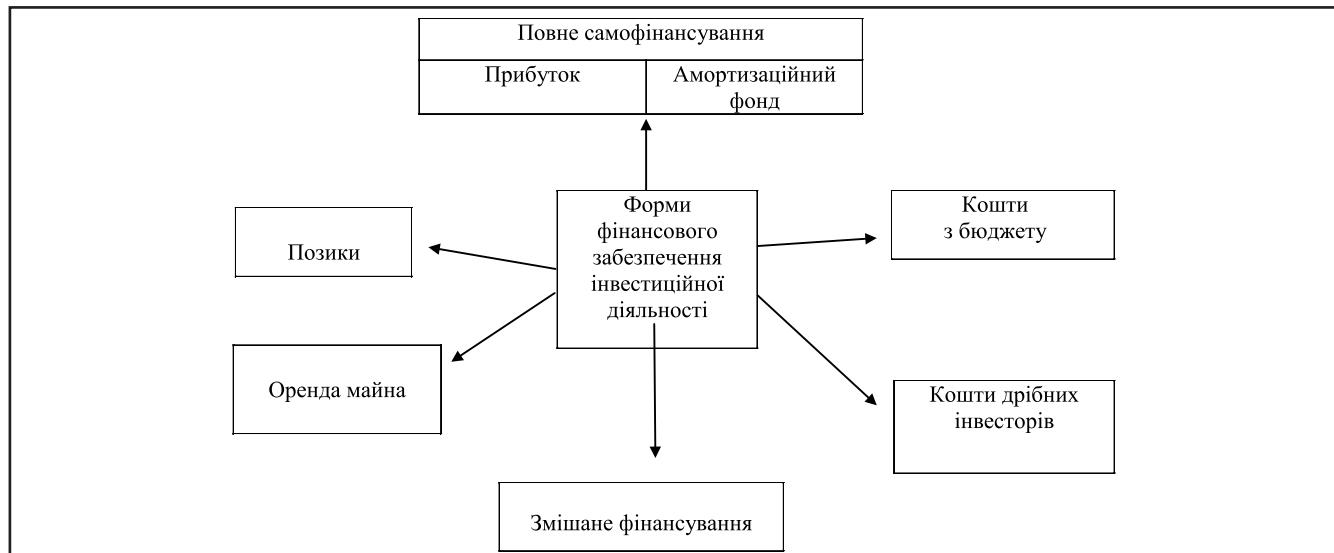
Важливим чинником удосконалення інвестиційно-інноваційного менеджменту на аграрних підприємствах є покращення управлінської і організаційної культури, що є необхідною передумовою ефективної інвестиційної діяльності.

Добре налагоджений менеджмент суттєво впливає на ефективність інвестиційної діяльності аграрних підприємств. Здійснення інвестиційних проектів при нейкістному управлінні господарствами не матиме успіху через неможливість досягти цілей інвестування.

Надзвичайно важливим є постінвестиційний контроль – надання інформації керівництву для покращення інвестиційного процесу на підприємстві.

Тому власники підприємств за рахунок удосконалення інвестиційного менеджменту можуть підвищувати ефективність реальних інвестицій. Реалізація на практиці таких рекомендацій аграрними підприємствами дасть значний економічний ефект, що проявляється в наступному:

- зменшиться ризик того, що проекти можуть виявитися неефективними завдяки детальнішому проектному аналізу;
- завдяки скороченню строків окупності реальних інвестицій підприємства зможуть фінансувати більше інвестицій за той самий період, що прискорює технічне оновлення аграрного виробництва на основі інновацій;
- ефективна система пошуку інвестиційних ідей дасть зможу знайти привабливі інвестиційно-інноваційні проекти;
- постінвестиційний контроль дозволятиме підвищити якість інвестиційного процесу та ефективність подальших інвестицій.

Джерела фінансування реальних інвестицій на сільськогосподарському підприємстві

Джерело: власна розробка на основі [5, 6].

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

Висновки

Інноваційний розвиток сільськогосподарських підприємств полягає у використанні вже досліджених технологій та випробуваних нових сортів сільськогосподарських культур, порід тварин, засобів захисту та живлення, кормів та добавок. Основною метою його залишається економічність та підвищення ефективності виробництва. Під управлінням реальними інвестиціями інноваційних проектів в аграрній сфері виробництва пропонуємо вважати спрямування діяльності сільськогосподарського підприємства на довгострокову перспективу, що ґрунтуються на використанні досягнень науки, отриманні конкурентних переваг на світовому та вітчизняному ринках, раціональному використанні всіх наявних ресурсів, резервів і можливостей підвищення прибутку. Особливу увагу доцільно звернути на метод аналізу інноваційно-інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств з позиції визначення періоду окупності вкладених коштів, спрямованих на підвищення ефективності виробництва сільськогосподарської продукції.

Список використаних джерел

1. Бланк І.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс / И.А. Бланк. – К.: Ника–Центр, 2001. – 448 с.

2. Дацій Н.В. Інвестиційний процес як об'єктивна необхідна умова розвитку економіки країни / Н.В. Дацій // Держава та регіони: Серія: Економіка та підприємництво. – 2005. – №6. – С. 80–85.

3. Кулаєць М.М. Інноваційна діяльність в аграрній сфері / М.М. Кулаєць, М.Ф. Бабієнко, П.А. Лайко, О.Д. Витвицька // Економіка АПК. – 2011. – №2. – С. 100–108.

4. Лашко О. Форми, методи та інструментарій здійснення державної інвестиційної політики / О.Лашко // Вісник УАДУ. – 1999. – №2. – С. 380.

5. Пересада А.А. Інвестиційний процес в Україні / А.А. Пересада. – К.: Лібра, 1998. – 392 с.

6. Чабан В.Г. Інноваційний аспект великих аграрних підприємств / В.Г. Чабан // Економічний вісник університету: зб. наук. праць учених та аспірантів Переяслав–Хмельницького держ. аграр. ун–ту ім. Г. Сковороди. – 2012. – Вип 18/1.

7. Закон України «Про інноваційну діяльність» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/40-15>. – Заголовок з екрану.

8. Закон України «Про наукову і науково–технічну діяльність» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>. – Заголовок з екрану.

9. Закон України «Про органічне виробництво» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.biolan.org.ua/uk/news/?newsid=110>. – Заголовок з екрану.

УДК 338.23:658.114.4

П.П. САМОФАЛОВ,

к.е.н., доцент, Переяслав–Хмельницький державний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди

Управління інноваційною діяльністю акціонерних товариств на засадах контролінгу

У статті запропоновано систему управління інноваційною діяльністю акціонерних товариств, де визначальним елементом є контролінг. При застосуванні контролінгу рекомендовано враховувати такі функції управління, як прогнозування та планування, організацію, мотивацію і контроль, а також такі інструменти контролінгу, як бюджетування та управління за центраторами відповідальності.

Ключові слова: інноваційна діяльність, акціонерні товариства, контролінг, бюджетування, центри відповідальності.

П.П. САМОФАЛОВ,

к.э.н., доцент, Переяслав–Хмельницкий государственный педагогический университет им. Григория Сковороды

Управление инновационной деятельностью акционерных обществ на основании контроллинга

В статье предложена система управления инновационной деятельностью акционерных обществ, где определяющим элементом является контроллинг. При применении контроллинга предлагается учесть такие функции управления, как прогнозирование и планирование, организация, мотивация и контроль, а также такие инструменты контроллинга, как бюджетирование и управление с использованием центров ответственности.

Ключевые слова: инновационная деятельность, акционерные общества, контроллинг, бюджетирование, центры ответственности.

P. SAMOFALOV,

PhD, assistant professor, Pereyaslav–Khmelnytsky State Pedagogical University named after Hryhoriy Skovoroda

Management of innovative activity of joint-stock companies on the basis of controlling

In article proposed system of management of innovative activity of joint stock companies, where the defining element is controlling. The application of controlling to consider such management functions as forecasting and planning, organization, motivation, and control, as well as control tools such as budgeting and control by the centers of responsibility.

Keywords: innovation, joint stock companies, controlling, budgeting, centers of responsibility.

Постановка проблеми. Переход до ринкових відносин викликав глибокі зміни в економіці України, де впровадження

інновацій в діяльність суб'єктів господарювання, отримання значних фінансових результатів, економічна ефективність